

~~UPPGIFTER FÖR CIRKULÄR-DATABASEN~~

~~Ändra ej på fältnamnen!~~

Cirkulärnr: 08:36

Diariernr: 08/2104

~~Diariernr Lf:~~

~~Arbetsgivarpolitik:~~

Nyckelord: Vårdnadsbidrag

Handläggare: Malin Annergård Pierrou

Avdelning: Avdelningen för lärande och arbetsmarknad

~~Sektion/Enhet:~~

Externmedverkan: Irene Reuterfors-Mattsson

Datum: 2008-05-21

Mottagare: Kommunstyrelsen
Nämnd med ansvar för barnomsorg

Rubrik: Kommunalt vårdnadsbidrag

~~Ersätter:~~

Bilagor: Förslag till lag om kommunalt vårdnadsbidrag (Prop.
2007/08:91)

Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen
(1995:584) (Prop. 2007/08:149)

Förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om
anställningsskydd (Prop. 2007/08:149)

~~SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄR-DATABASEN~~

CIRKULÄR 08:36

Avd för lärande och arbetsmarknad
Malin Annergård Pierrou

Kommunstyrelsen
Nämnd med ansvar för
barnomsorg

Kommunalt vårdnadsbidrag

Riksdagen har den 21 maj 2008 fattat beslut om att införa en ny lag om kommunalt vårdnadsbidrag. Underlag för beslutet finns i proposition 2007/08:91 *Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform*. Lagen är kompetensutvidgande för landets kommuner och ger dessa möjlighet att införa, finansiera och administrera kommunala vårdnadsbidrag inom vissa ramar. Genom införandet av ett vårdnadsbidrag ges ökade möjligheter för föräldrar att vara hemma och vårda sitt barn under den period då barnet är mellan ett och tre år. De kommuner som önskar kan ge ett skattefritt kommunalt bidrag på maximalt 3 000 kronor per månad och barn. Villkoret för att få fullt vårdnadsbidrag är att barnet inte nyttjar offentligt finansierad förskoleverksamhet (förskola eller familjedaghem). Föräldern kan förvärvsarbeta och samtidigt uppbära vårdnadsbidrag om barnomsorgen ordnas på annat sätt. Vårdnadsbidraget kan inte lämnas till vårdnadshavare som har vissa ersättningar som t.ex. arbetslöshetsersättning och föräldrapenning. Bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2008.

Allmänna förutsättningar för vårdnadsbidrag

För vilka barn ska vårdnadsbidrag få lämnas?

Vårdnadsbidrag får lämnas för barn som fyllt ett men inte tre år och som är folkbokfört i kommunen. Helt vårdnadsbidrag får inte lämnas för barn som har plats i offentligt finansierad förskoleverksamhet som avser heltid. Kommunerna ges en rätt att införa ett reducerat vårdnadsbidrag i förhållande till den tid ett barn nyttjar offentligt finansierad förskoleverksamhet.

Kommunerna ges alltså en rätt att införa vårdnadsbidrag vars belopp avtrappas med nyttjandet av offentligt finansierad förskoleverksamhet. Barn vars föräldrar har vårdnadsbidrag ska dock ha samma rätt att delta i öppen förskola som andra

barn. De kommuner som önskar göra det möjligt att kombinera ett reducerat vårdnadsbidrag med en deltidsplacering i förskoleverksamhet får själva välja modell för avtrappning av vårdnadsbidraget utifrån lokala behov och förutsättningar.

Till vilka ska bidraget få lämnas?

En kommun får lämna vårdnadsbidrag till enskilda. Vårdnadsbidrag får lämnas till en vårdnadshavare som bor och är folkbokförd tillsammans med barnet. Efter anmälan av båda vårdnadshavarna får vårdnadsbidrag lämnas med hälften till vardera vårdnadshavaren, även om endast en av dem är folkbokförd på samma adress som barnet. Vårdnadsbidrag får i sådant fall även lämnas till en vårdnadshavare som inte är folkbokförd i samma kommun som barnet.

Kommunen får själv bestämma hur ansökningsförfarandet och övrig handläggning av vårdnadsbidraget ska ske.

Vårdnadsbidragets belopp och beskattning m.m.

Vårdnadsbidraget ska inte beskattas. En kommun har rätt att utifrån lokala förutsättningar själv bestämma med vilket belopp vårdnadsbidrag maximalt ska lämnas. Det får dock aldrig överstiga 3000 kronor per barn och månad. Kommunen kan också genom lokala riktlinjer välja att endast erbjuda bidraget till barn i ett snävare åldersintervall. En kommun får också differentiera vårdnadsbidrag när det lämnas för fler än ett barn i samma hushåll så att beloppet som lämnas är olika för syskonen.

Uttag av dagar med föräldrapenning

Vårdnadsbidrag får lämnas tidigast efter det att föräldrapenning, med anledning av barnets födelse, enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring har lämnats för 250 dagar på sjukpenningnivå eller grundnivå inklusive sådan tid som avses i 4 kap. 9 a § nämnda lag.

Utgångspunkten för vårdnadsbidraget är att det ska utgöra ett alternativ för de föräldrar som vill vara hemma med sitt barn längre än vad föräldrapenningen möjliggör. Med ett vårdnadsbidrag utsträcks denna tid genom att ett uttag av föräldrapenning kan avlösas av ett vårdnadsbidrag fram till dess barnet fyller tre år. För att inte inskränka föräldrapenningens flexibilitet anser man att det är rimligt att 250 dagar med föräldrapenning ska ha utnyttjats innan vårdnadsbidraget kan utbetalas.

Avgränsningar i förhållande till vissa ersättningssystem

Vårdnadsbidrag får inte lämnas till en vårdnadshavare om den eller dennes sambo eller make/maka, som vårdnadshavaren bor med, för samma kalendermånad eller del därav får någon av nedanstående ersättningar:

- Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring
- Arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
- Aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program
- Sjukpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om allmän försäkring efter det att sådan ersättning har lämnats för en tid av 365 dagar
- Sjukpenning under eller omedelbart efter en period när arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring har lämnats
- Sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen om allmän försäkring
- Ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garantipension
- Äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd eller
- Ersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar

Vårdnadsbidrag ska alltså inte vara möjligt att kombinera med bl.a. arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, introduktionsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning eller ålderspension eller äldreförsörjningsstöd. Om den sjukskrivne uppburit sjukpenning under mer än 365 dagar utesluts hushållet från bidrag. Vårdnadsbidrag är inte heller möjligt att kombinera med uttag av föräldrapenning vare sig för barnet eller dess syskon.

Ny rätt till vårdnadsbidrag efter uppsägning

Om vårdnadsbidraget sägs upp av bidragsmottagaren är det inte möjligt att lämna vårdnadsbidrag på nytt för samma barn förrän tidigast från och med den femte kalendermånaden efter den månad för vilken bidraget senast lämnades. Denna karenstid avser att hindra vårdnadsbidragstagare som sagt upp bidraget från att beviljas det på nytt för samma barn inom en viss tid. Syftet med bestämmelsen är bland annat att underlätta kommunernas planering av förskoleverksamheten.

Det är endast uppsägning av bidragsmottagaren som leder till en karenstid. Till exempel förlorar inte en vårdnadshavare sin rätt till bidrag om barnet har

tvångsomhändertagits eller familjehemsplacerats, utan då har en vårdnadshavare möjlighet

Karensregeln hindrar inte en ”ny” kommun från att ge vårdnadsbidrag till någon nyinflyttad även om denne tidigare uppburit vårdnadsbidrag i den kommun han eller hon har flyttat ifrån.

Anmälningsskyldighet, återkrav och eftergift

Den som får vårdnadsbidrag är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till den bidragsutbetalande kommunen om förutsättningar för vårdnadsbidrag enligt 3–5 §§ inte längre föreligger eller om andra ändrade förhållanden som påverkar storleken av vårdnadsbidraget.

Om en bidragsmottagare lämnar oriktiga uppgifter eller underlåter att fullgöra sin anmälningsskyldighet, eller på annat sätt orsakar att vårdnadsbidrag lämnas obehörigen eller med för högt belopp får kommunen återkräva vad som har betalats ut för mycket. Även när en bidragsmottagare tagit emot vårdnadsbidrag obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta får kommunen återkräva vad som betalats ut för mycket. Om det finns särskilda skäl får kommunen helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten.

Exempel på förhållanden som kan påverka rätten till vårdnadsbidrag och som vårdnadsbidragsmottagaren är anmälningsskyldig för, är t.ex. om barnets boende eller folkbokföring ändras, barnets vistelsetid i offentligt finansierad förskoleverksamhet ökar eller minskar samt om vårdnadshavaren eller dennes make eller sambo börjar uppbära föräldrapenning, arbetslöshetsersättning eller någon annan av de förmåner som diskvalificerar rätten till vårdnadsbidrag enligt 5 § lagen om vårdnadsbidrag.

Överklagande

En kommuns beslut om vårdnadsbidrag gentemot enskild får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Den enskilde har alltså möjlighet att – i de fall en kommun har beslutat att införa vårdnadsbidrag – få sin rätt till vårdnadsbidraget prövat genom s.k. förvaltningsbesvär. Kommunens principbeslut att på visst sätt erbjuda vårdnadsbidrag kan överklagas med laglighetsprövning.

Vårdnadsbidragets samspel med vissa trygghetssystem

Vårdnadsbidrag ska räknas som bidragsgrundande inkomst vid prövning av rätt till bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag. Vårdnadsbidrag ska också räknas som bidragsgrundande inkomst vid prövning av rätt till bostadstillägg till pensionärer enligt lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Vårdnadsbidrag räknas som inkomst vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453).

För den som uppburit vårdnadsbidrag ska den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) fastställas till lägst det belopp som utgjorde SGI omedelbart före en period med vårdnadsbidrag. En bestämmelse om detta införs i 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL).

Rätten till föräldraledighet och vårdnadsbidrag

Föräldrar som vårdar barn med helt vårdnadsbidrag har rätt till hel ledighet eller förkortning av normal arbetstid med hälften. För de arbetstagare som är föräldralediga på heltid med vårdnadsbidrag ska uppsägningstiden från anställning beräknas på samma sätt som sedan tidigare gäller för dem som är föräldralediga på heltid. Förändringarna införs i föräldraledighetslagen (1995:584) respektive lagen (1982:80) om anställningsskydd. Förarbete för dessa lagändringar finns i *proposition 2007/08:149 Ledighet med vårdnadsbidrag*.

EG-rättsliga aspekter

Vårdnadsbidraget är både en familjeförmån i den mening som avses i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och som en social förmån i den mening som avses i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen. Vårdnadsbidrag ska därmed i enlighet med gemenskapsrätten kunna lämnas även i de fall där familjen inte uppfyller krav på folkbokföring.

Regeringen har gett Försäkringskassan i uppdrag att i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) komma överens om ansvarsfördelning vad gäller samordning av vårdnadsbidrag i förhållande till övriga familjeförmåner. Sveriges Kommuner och Landsting och Försäkringskassan har inlett ett samråd kring sådana fall.

Kommunernas handläggning och kontrollaspekter

Regeringen konstaterar i propositionen 2007/08:91 *Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform* att en skyldighet bör införas för försäkringskassan att lämna behövliga uppgifter till den kommunala nämnd som ansvarar för handläggningen av ärenden om vårdnadsbidrag. Bestämmelser om en sådan skyldighet bör kunna införas till den 1 januari 2009. Även frågan om att den kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag också skulle kunna få åtkomst till uppgifter från arbetslöshetskassorna föreslås ses över. Enligt socialdepartementet beräknas en promemoria med förslag på följdlagstiftning för vårdnadsbidraget tas upp till beslut under hösten 2008.

Enligt samtal med försäkringskassan och arbetslöshetskassornas samorganisation är en kontrollmöjlighet som finns idag att individen själv, den som söker eller har vårdnadsbidrag, begär ett utdrag över de ersättningar han eller hon uppbär och sedan lämnar det till kommunen.

Skyldighet att lämna statistikuppgifter

Regeringen har för avsikt att följa utvecklingen av vårdnadsbidraget via statistikinsamling. Av propositionen 2007/08:91 *Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform* framgår att regeringen avser att återkomma med närmare bestämmelser om vilka uppgifter som kommunerna ska lämna. Enligt socialdepartementet väntas även förslag till sådana bestämmelser att tas upp i den promemoria med förslag på följdlagstiftning för vårdnadsbidraget som planeras tas upp till beslut under hösten 2008.

Ikraftträdande

Den nya lagen om kommunalt vårdnadsbidrag träder i kraft den 1 juli 2008.

Frågor med anledning av innehållet i cirkuläret besvaras av Avdelningen för lärande och arbetsmarknad i första hand av Malin Annergård Pierrou. Frågor besvaras även av Signild Östgren Avdelningen för ekonomi och styrning och Irene Reuterfors-Mattsson Avdelningen för juridik.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för lärande och arbetsmarknad

Britta Rundström

Malin Annergård Pierrou

Bilagor:

Förslag till lag om kommunalt vårdnadsbidrag (Prop. 2007/08:91)

Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584) (Prop. 2007/08:149)

Förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd (Prop. 2007/08:149)